خراسان روزنامه صبح ایران
چهارشنبه ۲۴ خرداد ۱۳۹۶ . ۱۹ رمضان ۱۴۳۸ . شماره ۱۹۵۵۹

تدوین نقشه جامع راه مهم ترین تسهیل گر کسب و کار

بحرینیان رئیس کمیسیون اقتصاد کلان اتاق ایران گفت: مهم‌ترین نیاز برای بهبود فضای کسب و کار در حال حاضر، تدوین نقشه جامع راه است. بهبود محیط کسب و کار به این معنا نیست که باید کارآفرینان و سرمایه گذاران را منتظر گذاشت، بلکه باید نقشه جامع راه داشته باشیم تا این محیط را بهبود بخشیم.

گزارشی از روند تسهیل صدور مجوزهای ایجاد کسب و کار که چندان موثر واقع نشد

شروع یک کسب و کار چند جفت کفش آهنی می خواهد!

سینا واحدی
info@khorasannews.com

ساماندهی مراجع صدور مجوزهای کسب و کار در راستای بهبود محیط کسب و کار، از سالیان گذشته یکی از دغدغه های اصلی مسئولان، به ویژه در قوای مقننه و مجریه بوده و هست. دغدغه اصلی این است که صدور مجوز مورد نیاز برای راه اندازی یک کسب و کار، آنچنان متعدد، پراکنده، مبهم و مربوط به دستگاه های مختلف است که در عمل، فعالان اقتصادی را با دشواری ها و موانع زیادی مواجه می کند. این موانع، باعث سرد رگمی فعالان اقتصادی و همچنین گسترش فساد در دستگاه عریض و طویل اداری می شود و در نهایت، انگیزه ها را برای آغاز کسب و کارهای جدید از میان می برد. سالانه بسیاری از کارآفرینان نوظهور تصمیم به راه اندازی کسب و کار جدید می گیرند اما تنها تعداد اندکی از آن ها موفق به ایجاد یک شرکت پایدار می شوند. بیشتر این کارآفرینان در مواجهه با موانع و مشکلات راه اندازی کسب و کار جدید، دست از تلاش می کشند.

■ شرایط تسهیل شروع کسب و کار در قانون مشخص است

به منظور تسهیل سرمایه گذاری در ایران، مراجع صدور مجوزهای کسب و کار موظفند شرایط و فرآیند صدور یا تمدید مجوزهای کسب و کار را به نحوی تعیین کنند که هر متقاضی، در صورت ارائه مدارک مصرح در پایگاه اطلاع رسانی مجوزهای کسب و کار بتواند در حداقل زمان ممکن، مجوز مورد نظر خود را دریافت کند. البته سقف زمانی برای صدور مجوز در هر کسب و کاری توسط «هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» تعیین و در پایگاه اطلاع رسانی مجوزهای کسب و کار اعلام می‌شود. با این حال در قانون نیز به صراحت اعلام شده که اگر هریک از مراجع صادر کننده مجوز کسب و کار از ارائه مجوز در ظرف زمانی تعیین شده در پایگاه اطلاع رسانی مجوزهای کسب و کار امتناع کند، متقاضی مجوز می‌تواند علاوه بر شکایت حضوری یا الکترونیکی به مرکز ملی رقابت به صورت کتبی، از بالاترین مقام دستگاه اجرایی استان مربوط، تسهیل در صدور مجوز مورد نیاز خود را درخواست کند. در این موارد بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا استاندار، موظف است ظرف حداکثر ۷ روز کاری از تاریخ ثبت درخواست با دعوت از متقاضی صدور مجوز و مراجع صادر کننده مجوز، موضوع را بررسی و در چارچوب قوانین زمینه صدور فوری مجوز، مورد درخواست را فراهم کند.

از سوی دیگر اگر چه یکی از مهم ترین وظایف نهاد های مجری در حوزه کسب و کار این است که اطلاعات لازم را در اختیار مراجعان خود قرار دهند، اما این اطلاعات بر اساس گزارش ها به افراد مراجعه کننده در حد لازم و بایسته داده نمی شود. با این حال قانون در این رابطه اجازه منع ایجاد کسب و کار به علت اشباع را نمی دهد. در قانون آمده است "هریک از مراجع صادر کننده مجوز کسب و کار موظفند در خواست متقاضیان مجوز کسب و کار را مطابق شرایط مصرح در پایگاه اطلاع رسانی مجوزهای کسب و کار دریافت و بررسی کنند. صادر کنندگان مجوز کسب و کار اجازه ندارند به دلیل «اشباع بودن بازار» از پذیرش تقاضا یا صدور مجوز کسب و کار امتناع کنند." یکی دیگر از مسائل مهمی که در روند تسهیل صدور مجوزها در قانون به آن اشاره شده است، دریافت مبلغ برای صدور مجوز است. مراجع صادر کننده مجوز کسب و کار حق ندارند حتی با توافق متقاضی مجوز، هیچ شرط یا مدرک یا هزینه‌ای بیش از آنچه در پایگاه اطلاع رسانی مجوزهای کسب و کار تعیین شده از متقاضی دریافت مجوز کسب و کار مطالبه کنند. همچنین کلیه مراجعی که مجوز کسب و کار صادر می کنند موظفند نوع، شرایط و فرآیند صدور، تمدید و لغو مجوزهایی را که صادر می کنند به همراه مبانی قانونی مربوطه ظرف یک ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و به هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال کنند.

■ ۸۹۰۰ مرحله برای ۱۶۰۰ نوع مجوز

واضح است که قسمتی از روند صدور یک مجوز به فرآیندهای داخل دستگاه اجرایی صادر کننده و قسمت مهم‌تری نیز به سرویس ها، استعلامات، مجوزهای پیش نیاز و مدارکی که سایر دستگاه‌های اجرایی برای صدور مجوز نهایی نیاز دارند، برمی گردد. قسمت دوم از آن جهت مهم‌تر است که یک تصویر بزرگ از نظام مجوزدهی به ما نشان می‌دهد که این تصویر بزرگ می‌توانست هم نقشه راه تسهیل صدور مجوزها و بهبود محیط کسب و کار، هم نقشه راه توسعه دولت الکترونیک کشور و هم نقشه راه بهبود نظام خدمت‌رسانی دولت باشد. بررسی های مرکز پژوهش های مجلس و ستاد تسهیل کسب و کار نشان می دهد، برای حدود ۱۶۰۰ مجوز، ۸۹۰۰ سرویس شامل استعلام، مجوز پیش نیاز، مدارک مانند فتوکپی شناسنامه یا فتوکپی اسناد مختلف، اظهارنظر کارشناسی، تاییدیه، گواهی نامه، فیش بانکی یا مواردی از این دست که برای صدور یک مجوز به آن نیاز است در قالب ۳۶۹ عنوان شناسایی شده است. به طور قطع برای تسهیل صدور مجوزها، باید توجه داشت که الکترونیکی شدن دستگاه‌های استعلام دهنده و دستگاه‌های استعلام گیرنده، هر دو به یک اندازه حائز اهمیت است. در نتیجه، شناخت وضع موجود از استعلام گیرنده‌ها نیز اهمیت زیادی دارد. بر اساس گزارش‌های برآمده از این بانک اطلاعاتی، از ۸۹۰۰ سرویس احصاشده برای صدور مجوزها در کشور، ۵۱۷۲ سرویس برابر با ۵۸ درصد کل سرویس ها از سوی «اتحادیه‌های اتاق اصناف» دریافت می‌شود. در رده دوم این جدول وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با دریافت ۶۳۳ سرویس قرار دارد که حدود ۷/۱ درصد از کل سرویس‌های احصاشده را شامل می‌شود. در رده سوم «وزارت جهاد کشاورزی» با ۵۱۲ سرویس معادل ۵/۷ درصد، در رده چهارم «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» با ۳۶۰ سرویس معادل ۴/۰ درصد از کل سرویس‌های احصا شده و در رده پنجم «بانک مرکزی» با ۲۷۳ سرویس معادل ۳/۰۷ درصد از کل سرویس‌های احصاشده قرار گرفته‌اند.

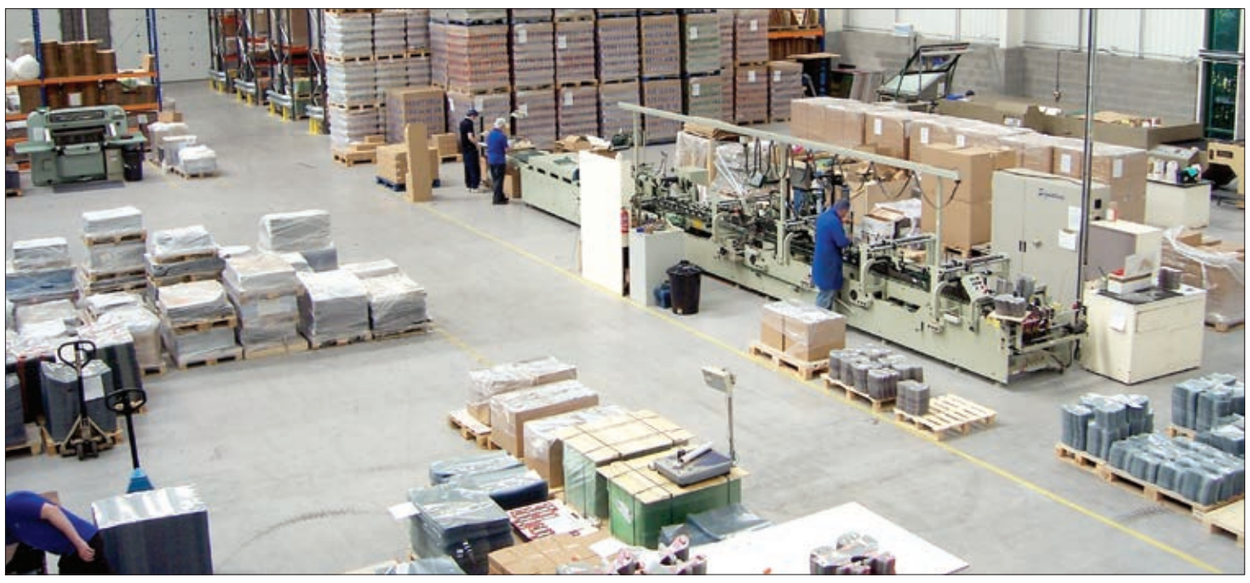

■ روند تسهیل شروع شده است

با این همه باید توجه داشت شاخص‌های محیط کسب و کار امروزه در جذب سرمایه گذار خارجی و رشد و توسعه اقتصادی هر کشوری نقش کلیدی ایفا می کند. ساماندهی مجوزها، حذف قوانین و مقررات مزاحم و ایجاد زیرساخت‌های مناسب در بهره برداری از خدمات ارزان و با کیفیت تر، از جمله متغیرهای اساسی در شرایط محیط کسب و کار یک اقتصاد است. به همین منظور در شروع به کار دولت، یک دفتر تخصصی پایش و بهبود محیط کسب و کار در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل شد تا زمینه سازی برای تحقق و پایش این شعار وعده داده شده را به عهده بگیرد. از سوی دیگر، نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز ابتدا با تصویب اصلاحیه مواد ۱، ۶ و ۷ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و سپس در ماده ۵۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، با ایجاد هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار، که هیئتی متشکل از نمایندگان سه قوا و بخش غیر دولتی به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی است، روی کاهش بار بوروکراسی اداری صدور مجوزها تاکید کردند. با تشکیل دبیرخانه هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار در معاونت اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی به این مسئله رسیدیم که هیچ دستگاه حاکمیتی، مانند بسیاری دیگر از آمارهای زیرساختی از این آمار اطلاعی نداشت. در نتیجه با یک فراخوان به دستگاه‌های اجرایی، ابتدا مجوزهای آن ها شناسایی شد و در مرحله بعد با کمک کارشناسان متخصص دستگاه‌ها و همچنین مشاوران دانشگاه‌های معتبر مراحل ادغام، حذف یا ابقای مجوزها در دستور کار قرار گرفت.

■ با وجود این اقدامات هنوز مشکل داریم

اما یکی از نقص های پایگاه های صدور مجوز، به صراحت اعلام نشدن زمان مورد نیاز برای صدور مجوز در برخی از دستگاه های اصلی یا تابعه، یاذکر قیدی کلی در این رابطه است. بارگذاری نشدن برخی از مجوزهای دستگاه های اصلی یا دستگاه های تابعه ایراد دیگر پایگاه هاست، در مواردی نیز، اساساً مشخصات مجوزها برای دستگاه اصلی بارگذاری نشده است. عدم تصریح یا قید مبهم در خصوص مدارک لازم برای دریافت مجوز، از دیگر نقص های پایگاه است. برای نمونه، در رابطه با مدارک لازم برای مجوز "اجازه صادرات کالا از سایر مرزها در صورت بروز حوادث" قید شده است: "با توجه به شرایط متفاوت است".

■ شروع کسب و کار در ایران با سرمایه تقریبا صفر!

دکتر علی چشمی عضو هیئت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد با بیان این که زمان اخذ مجوزهای کسب و کار در کشور ما نسبت به دیگر کشورهای منطقه بسیار بیشتر است، گفت: ایران در شاخص های شروع کسب و کار در دنیا رتبه ۱۰۲ را دارد. با این شرایط که برای شروع کار ۸ مرحله اجرایی لازم و حدود ۱۵ روز زمان نیاز است. از طرف دیگر سرمایه ای ۱۰۰ هزار تومانی برای ثبت ضروری است که در محاسبات جهانی آن را برای کشور ما به علت ناچیز بودن صفر در نظر می گیرند. برای مثال شروع کسب و کار در کشور همسایه ما آذربایجان ۳ روز زمان می برد و در کشور پیشرفته ای مانند آلمان با زمان کمتری نسبت به ایران، حدود ۱۰ روز است که باید در حدود ۳۳ درصد درآمد سرانه شان را به عنوان سرمایه اولیه ارائه کنند. این عدد به تومان بیشتر از ۵۰ میلیون تومان خواهد بود.

■ امکان بزن در رویی فراهم شده است

دکتر چشمی با بیان این که این مسئله نشانگر اهمیت سرمایه ورودی برای ایجاد کسب و کار است، گفت: منطق بسیار مهمی در اقتصاد وجود دارد که وقتی هزینه ورود به فعالیت اقتصادی پایین یا صفر است، امکان بزن در رویی به وجود می آید. به طور مثال وقتی که تمام بازار شیرهای آب دار می فروشند، دیگر نمی توان شیر با کیفیت و خالص عرضه کرد. زیرا قابلیت رقابت عملا حذف می شود. به همین واسطه با این شرایط در کشور ما بنگاه های بزرگ، فناوری های گسترده و فعالیت های با کیفیت شکل نمی گیرد.

■ روال ها یمان هنوز سنتی است

دکتر چشمی با بیان این که روال ها در سازمان های مربوط به صنایع ما سنتی است، گفت: متاسفانه ما هنوز در گیر مسائل و قالب های سنتی هستیم. حتی در مواردی که مسیر را الکترونیکی کرده ایم، باز هم بعد از انجام مراحل الکترونیکی مجدد باید مراحل حضوری را هم طی کنیم. با این وجود اصلا گاهی زمانمان چند برابر می شود. در صورتی که اگر همان مراحل حضوری را انجام می دادیم، خیلی زمان کمتری می برد. ما قائل به این نیستیم که مجوزها کم شود اما باید در روند صدور آن تسهیل شود. یکی دیگر از مسائل مهم و وظایف مسئولان صنعت و معدن، جمع آوری اطلاعات و راهنمایی های بازار است که این مرحله نیز در روند شروع کسب و کار انجام نمی شود. استاد اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد در این باره گفت: باید نهادهای ذی ربط اطلاعات لازم برای حوزه بازار یک واحد تولیدی را در شروع کار، در اختیار او قرار دهند. یعنی پس از دادن اطلاعات و بررسی سرمایه، راهنمایی های لازم در حوزه شروع کسب و کار را انجام بدهند. اما اصلا این اطلاعات وجود ندارد و جمع آوری نشده است. وزارت صنعت ما به یک بازوی اجرایی صرف برای معدن و سازمان های زیر مجموعه خود تبدیل شده است. در صورتی که باید به مسائل تولید کنندگان رسیدگی کند. یکی از راهکارها همین الکترونیکی کردن است، این کار باید به مقررات زدایی و کیفیت بخشی مقررات بدل شود.

■ صنایع بهتر است که با قوه داور رابطه زیادی نداشته باشند

دکتر چشمی در پاسخ به این که ثبت شرکت ها در زیر مجموعه کدام قوه است، گفت: قوه قضاییه وظیفه مهم داوری را بر عهده دارد. این داوری باید قبل یا بعد از شروع اتفاق باشد. به همین علت بهتر است که هنگام تاسیس و ثبت واحد تولیدی یا خدماتی با قوه قضاییه رابطه زیادی نداشته باشد. از طرف دیگر به علت این که قوه مجریه سرو کار عملیاتی بیشتری با این واحدها دارد، می تواند این مسیر را تسهیل کند.

■ روند تسهیل مجوز در سازمان صنعت و معدن استان

بدیهی است که مهم ترین نهاد اجرایی در زمینه کسب و کار و بهبود آن سازمان صنعت، معدن و تجارت است. به همین سبب یک هفته پیش از انتشار مطالب، سوالات خراسان به اطلاع مدیر محترم روابط عمومی این سازمان رسید ولی علی رغم پیگیری های مکرر در روز های قبل از انتشار، تا لحظه چاپ گزارش پاسخی از این سازمان به دست روزنامه خراسان نرسید.

وضعیت پروانه های بهره برداری صنعتی استان

سال ۹۴	تعداد	سرمایه گذاری (میلیارد ریال)	اشتغال
واحدهای تولیدی صنعتی کشور	۸۷۸۸۰	۲۳۷۶۶۴۴	۲۴۵۹۹۳۳
واحدهای تولیدی صنعتی تاسیسی استان	۳۴۷	۷۹۷۸	۵۸۴۰
سال ۹۵	تعداد	سرمایه گذاری (میلیارد ریال)	اشتغال
واحدهای تولیدی صنعتی تاسیسی استان	۳۹۱	۱۳۳۶۱	۵۱۱۵

تعداد مجوزهای ارائه شده

قوه قضاییه	۲۴۷۹
نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	۱۲۲۵
وزارت امور اقتصادی و دارایی	۹۹۱
وزارت کشور	۷۹۸
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۴۱۵
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۳۸۲
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۲۹۷
وزارت امور خارجه	۲۹۶
شوراهای اسلامی شهر و روستا	۲۸۴
اتاق اصناف ایران	۲۸۳
بانک های عامل	۱۸۰
وزارت جهاد کشاورزی	۱۸۰
بانک مرکزی	۱۰۸
وزارت صنعت، معدن و تجارت	۱۰۳
سازمان حفاظت از محیط زیست	۸۰
وزارت آموزش و پرورش	۷۲
وزارت نیرو	۴۱
وزارت نفت	۳۷
شهرداری	۳۴

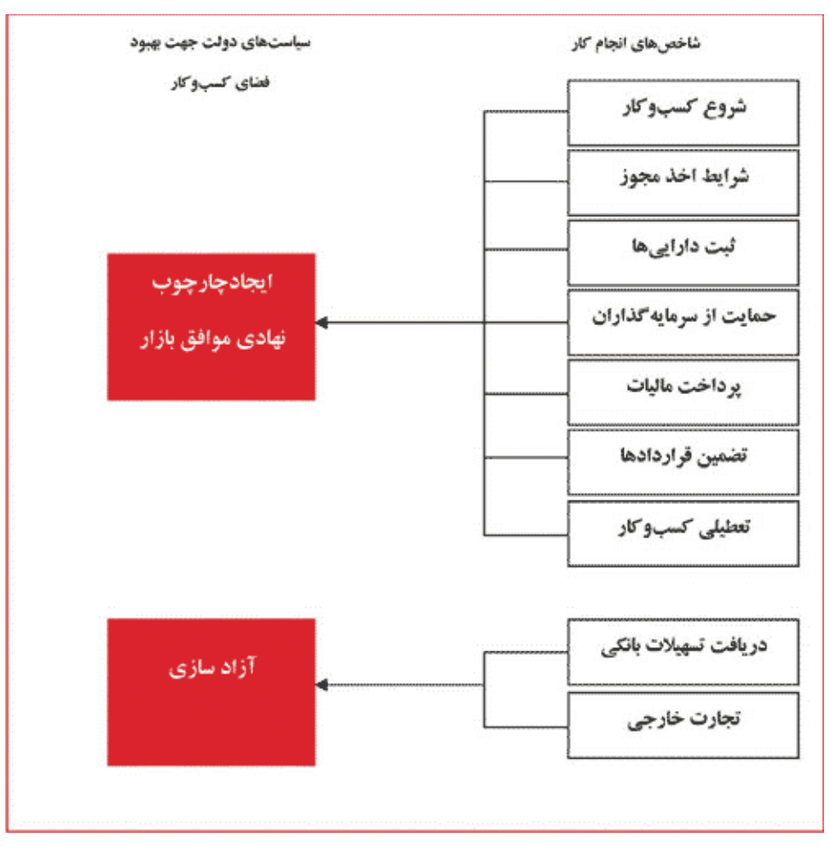

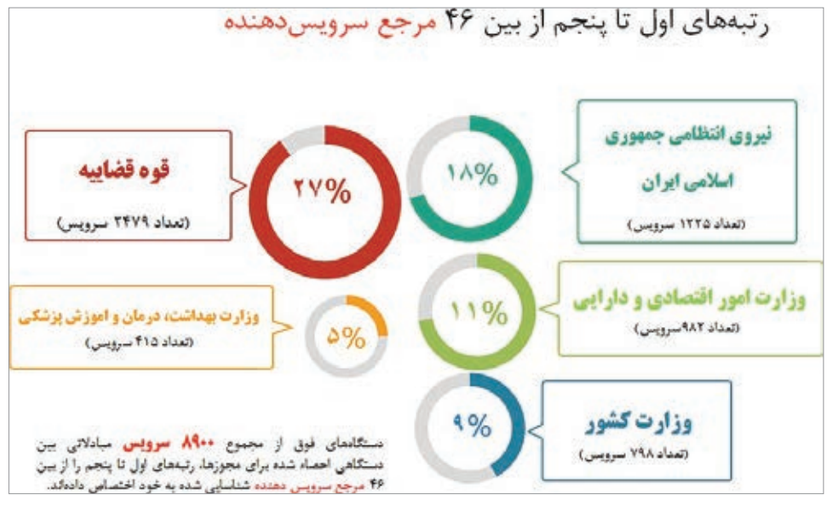

جدول سخت [شماره ۸۷]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی

۱ - رها - صاف و مسطح کردن - میوه ای روغنی - سر بی مو ۲ - شهری در برزیل - آشیانه پرنده - درخشندگی - کاشتن بوته برنج ۳ - ابزاری قدرتمند برای استفاده موثر از تجسم خلاق - رمانی در مسیر داستان جنگ نوشته قاسمعلی فراست - عازم شدن ۴ - به جای قند برای مبتلایان دیابت استفاده می شود - فنی در کشتی - تنظیم کلی موتور با دستگاه الکترونیکی ۵ - پارچه صاف کن - اندک - از جنس الیاف پنبه - با ادب - سوسن زرد ۶ - موسسه ای برای مبادله و انتقال پول - کنایه از تردید و دودلی نشان دادن است - شکننده ۷ - پهلوان - بیعانه - قصه عامیانه - رسم و سنت - از اندام تنفسی بدن ۸ - از مراحل سلوک - کوزه - طرفدار دموکراسی ۹ - سر به هوا - هورمون غده فوق کلیوی - ملاقات ۱۰ - نرم و ملایم - شریان - نیکوکار - ضیافت ۱۱ - نوشین - از شهرهای گردشگری ترکیه - رودی در همدان - ویرایش.

عمودی

۱ - به دست آوردنی - زنبیل ۲ - اصطلاحی در عکاسی - فالگیر ۳ - زرورق - مسکوک عهد دیلمیان ۴ - پایتخت بنگلادش - ساقه خوراکی ۵ - کمین - از تیم های فوتبال اسپانیا ۶ - خمیدگی کاغذ - حرکتی در جودو - گل سرخ ۷ - واحد نظامی شامل سه گروهان - ترشرویی ۸ - تئودولیت - سبز مایل به خاکستری ۹ - آحاد - از غذاهای سریع و ساده بین المللی ۱۰ - جنگ و نبرد - دورترین سیاره از خورشید ۱۱ - شهری در استان اردبیل - مأنوس ۱۲ - علم گیاه شناسی - برهان ۱۳ - سبزه زار - اولین پادشاه آراگون ۱۴ - کمند - بدهکار ۱۵ - خاندان - نوعی بلوز زنانه - درختچه ای گرمسیری ۱۶ - وعده داده شده - تارمی ۱۷ - وسیله ای برای حمل مصالح ساختمانی - اشاره ۱۸ - همسایه سومالی - از دین برگشتن ۱۹ - نادیده گرفتن - فوری ۲۰ - بت عصر جاهلی که مادر خدایان بود - روزنامه چاپ ترکیه.

حل جدول شماره ۸۶

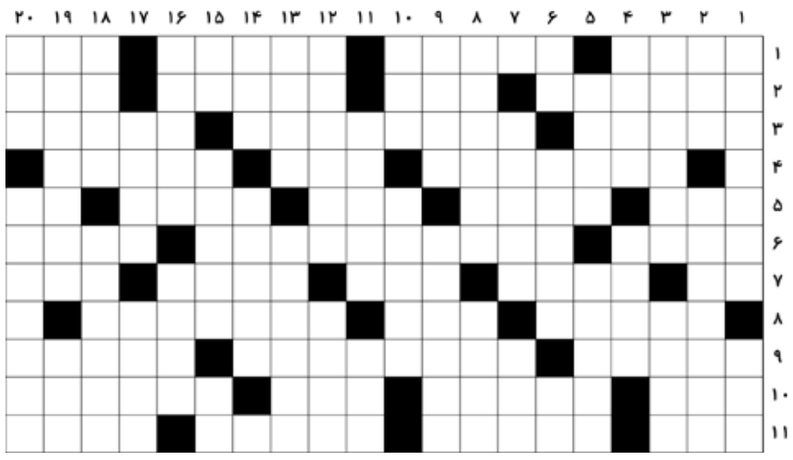

جدول متوسط [شماره ۶۸۵۶]

طراح جدول: مریم احمدی

افقی:

۱ - عزت - سعی و تلاش - از شاعران معاصر ۲ - ناخوش - مخفی - سرحد - نوشتار ۳ - گریز - استانی در کشورمان - علامت صفت تفضیلی ۴ - گندم سوده - نت استمرار - چهار من تبریز - یازده - فوری ۵ - گلسرخ - سند - فروریختن سقف - اعلی - جانشین او ۶ - خانه ییلاقی - پسوند شباهت - خوشحال - شامخ ۷ - رایحه - پیکار - از نوشت افزار - نقاش - مردن از غصه ۸ - آزاد - درخت انگور - پرگویی - پول ژاپن - تیز ۹ - از اقوام کشورمان - کشوری در آمریکای مرکزی - ویتامین جدولی ۱۰ - کشاورزی - گریبان - لغزنده - مهتر قوم ۱۱ - قوی هیکل - سوگلی - سوبسید

عمودی:

۱ - خیس - عفت و نجابت ۲ - زنده - خلاصه تجربیات و عملکرد - هرگز نه ۳ - سرپیچی - زبانه آتش ۴ - اهلی - درس خوانده - بخشایش ۵ - اگر - پیوسته - پیکر ۶ - نیکوکار - جایز ۷ - راس - غذای زمین - خیرگی ۸ - آهسته - قبض ۹ - امر به سکوت - بهشت شداد - سحاب ۱۰ - میوه تلفنی - دولت ها ۱۱ - جد - نوعی یقه ۱۲ - فرمان - نمو - نوعی آچار ۱۳ - پسندیده - تحفه ۱۴ - بازی نفس گیر - ماه کامل - صدای زنبور ۱۵ - رفیق - بدبوی پرخاصیت ۱۶ - نیز - درگاه - پسوند شباهت ۱۷ - تالم - شهرت - پیشه ۱۸ - توان و نیرو - فراز ۱۹ - زائوترسان - چیزهای کمیاب - از برونته ها ۲۰ - آزادی - پایتخت آفریقایی

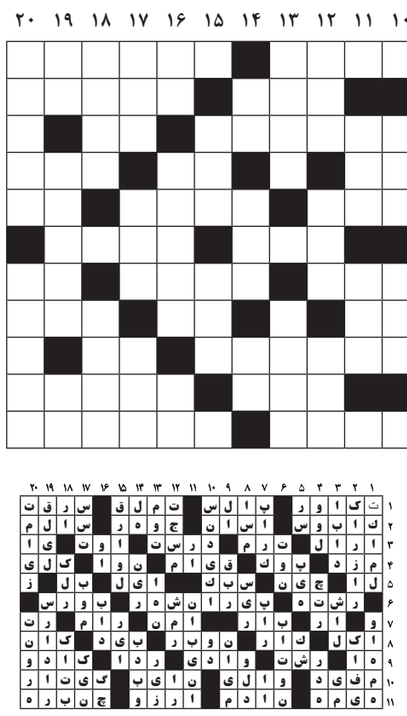

حل جدول شماره ۶۸۵۵